

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

18 лютого 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 459/дп-16

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі дисциплінарної палати:

головуючого – Патрюка М.В. - доповідача,

членів палати: Заріцької А.О., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Прилипка С.М.,

розглянувши дисциплінарну справу, відкриту стосовно судді Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта Петра Селівестровича за зверненням Оліярника Ю.І.,

встановила:

У травні 2015 року на адресу Комісії надійшло звернення Оліярника Ю.І. щодо поведінки судді Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта П.С.

У зверненні ОСОБА_1 зазначив, що до Шевченківського районного суду міста Львова 21 жовтня 2014 року надіслав скаргу на неправомірні дії та бездіяльність прокурора Шевченківського району міста Львова Голоюха В.І., яку розглядав слідчий суддя Невоїт П.С.

Отримав судові повістки про виклик до суду 06 листопада 2014 року на 03 листопада 2014 року, а 11 листопада – на 07 листопада 2014 року.

У Шевченківському районному суді міста Львова 11 листопада 2014 року дізнався, що 07 листопада 2014 року у задоволенні скарги йому було відмовлено.

Копію ухвали від 07 листопада 2014 року без підпису слідчого судді отримав 18 листопада 2014 року.

У подальшому був змушений повторно звернутися до Шевченківського районного суду міста Львова з аналогічною скаргою та клопотанням про поновлення строків. Ухвалою слідчого судді Шевченківського районного суду міста Львова Кавацюк В.І. від 19 грудня 2014 року визнано дії прокурора Шевченківського району міста Львова Голоюха В.І. щодо невнесення

відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань на підставі звернення ОСОБА_1 від 01 жовтня 2014 року — неправомірними.

Зобов'язано прокурора Шевченківського району міста Львова у відповідності статті 214 КПК України внести до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомості про скоєння кримінального правопорушення, яке вказано в заяві ОСОБА_1 від 10 вересня 2014 року та його скарзі від 01 жовтня 2014 року.

Тому ОСОБА_1 вважає ухвалу слідчого судді Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта П.С. від 07 листопада 2014 року незаконною.

З урахуванням викладених обставин, заявник просить Комісію притягнути суддю Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта П.С. до дисциплінарної відповідальності за порушення присяги.

28 березня 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд», яким Закон України «Про судоустрій і статус суддів» викладено у новій редакції. Звернення щодо поведінки судді Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта П.С. стосується дій, вчинених суддею до набрання чинності цим Законом.

З огляду на викладене в частині дисциплінарної відповідальності судді Невоїта П.С. застосовується Закон України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року.

Відповідно до статті 95 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2015 року членом Комісії проведено перевірку викладених у зверненні фактів та обставин, за результатами якої складено висновок.

Рішенням Комісії від 26 листопада 2015 року № 3534/дп-15 стосовно судді Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта П.С. відкрито дисциплінарну справу. Копію зазначеного рішення Комісії та висновок члена Комісії, складений за результатами перевірки за зверненням Оліярника Ю.І., суддя Невоїт П.С. отримав 24 грудня 2015 року.

Суддя Шевченківського районного суду міста Львова Невоїт П.С. на засідання Комісії 21 січня 2016 року не з'явився. Запрошення на засідання Комісії з повідомленням про день, час та місце засідання суддя Невоїт П.С. отримав 05 січня 2016 року, але проінформував Комісію, що не прибуде у зв'язку з розглядом обвинувального акту у кримінальному провадженні (справа № 466/513/15-к).

На засіданні Комісії 18 лютого 2016 року суддя Невоїт П.С. зазначив, що погоджується з висновком члена Комісії і рішенням Комісії від 26 листопада 2015 року, але таке порушення допустив помилково.

Заслухавши доповідача, суддю Невоїта П.С., дослідивши матеріали дисциплінарної справи, Комісія встановила такі факти та обставини.

Указом Президента України «Про призначення суддів» від 14 квітня 2008 року № 346/2008 Невоїта Петра Селівестровича призначено на посаду судді Шевченківського районного суду міста Львова.

Постановою Верховної Ради України «Про обрання суддів» від 16 травня 2013 року № 250-VII суддю Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта Петра Селівестровича обрано на посаду судді безстроково.

До Шевченківського районного суду міста Львова 24 жовтня 2014 року ОСОБА_1 звернувся зі скаргою на неправомірні дії та бездіяльність прокурора Шевченківського району міста Львова Голоюха В.І. та просив визнати його дії неправомірними та зобов'язати прокурора внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань про кримінальне правопорушення за частиною 1 статті 304 КК України (втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, у пияцтво, у заняття жебрацтвом, азартними іграми) щодо ОСОБА_2 та притягнути до дисциплінарної відповідальності працівників Шевченківського РВ ЛМУ ГУ МВС України у Львівській області, причетних до розгляду заяви про вчинення ОСОБА_2 кримінального правопорушення.

Ухвалою слідчого судді Шевченківського районного суду м. Львова Невоїта П.С. від 25 жовтня 2014 року зазначену скаргу ОСОБА_1 призначено до судового розгляду на 28 жовтня 2014 року.

Судові засідання 28 жовтня та 03 листопада 2014 року були відкладені у зв'язку з неявкою ОСОБА_1.

Ухвалою слідчого судді Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта П.С. від 07 листопада 2014 року відмовлено у задоволенні скарги від 24 жовтня 2014 року ОСОБА_1 на протиправну бездіяльність прокурора Шевченківського району міста Львова Голоюха В.І. щодо невнесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про кримінальне правопорушення за заявою від 07 липня 2014 року.

У письмових поясненнях суддя Невоїт П.С. зазначив, що у судовому засіданні 28 жовтня 2014 року з'явився прокурор Бруцяк Н.Р., у зв'язку з неявкою ОСОБА_1 розгляд скарги було відкладено на 03 листопада 2014 року. З урахуванням того, що просте поштове повідомлення доставляється швидше, ніж рекомендоване, та у зв'язку з короткими строками розгляду скарги судом на 03 листопада 2014 року направлялося письмове повідомлення простим поштовим повідомленням.

ОСОБА_1 не повідомив своїх засобів зв'язку, що сприяло би оперативнішому повідомленню про судові засідання, а скарга надійшла до суду поштовим листом, тому, можливо, скаржник отримував повідомлення з запізненням.

Судове засідання 03 листопада 2014 року було відкладено, розгляд скарги було призначено на 07 листопада 2014 року у зв'язку з повторною неявкою скаржника та направлено йому попередження про наслідки неявки у судові засідання.

Відповідно до частин 2, 3 статті 306 КПК України скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування розглядаються не пізніше сімдесяти двох годин з моменту надходження відповідної скарги, крім скарг на

рішення про закриття кримінального провадження, які розглядаються не пізніше п'яти днів з моменту надходження скарги.

Розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування здійснюється за обов'язкової участі особи, яка подала скаргу, чи її захисника, представника та слідчого чи прокурора, рішення, дії чи бездіяльність яких оскаржується. Відсутність слідчого чи прокурора не є перешкодою для розгляду скарги.

Двічі судові засідання відклалися у зв'язку з неявкою скаржника і у третьому судовому засіданні скарга була розглянута за відсутністю ОСОБА_1 через його повторну неявку.

ОСОБА_1 направлялися повідомлення про дату та час розгляду його скарги у судових засіданнях, що підтверджується копіями повідомлень від 28 жовтня та від 03 листопада 2014 року про розгляд скарги у судовому засіданні 03 та 07 листопада 2014 року та копіями реєстрів про направлення.

Однак направлення повідомлень ОСОБА_1 не свідчить про їх завчасне отримання скаржником, що також зазначає суддя Невоїт П.С. у письмових поясненнях. На засіданні Комісії Невоїт П.С. пояснив, що на час розгляду скарги ОСОБА_1 07 листопада 2014 року у суду було відсутнє підтвердження, що заявник повідомлений про розгляд скарги.

Таким чином, суддею розглянуто скаргу на бездіяльність без обов'язкової участі ОСОБА_1 – особи, яка подала скаргу, не повідомленої про такий розгляд, всупереч вимогам частини 3 статті 306 КПК України. Комісія розцінює ці дії судді як спосіб обмежити особу у доступі до правосуддя.

Відповідно до вимог частини 1 статті 214 КПК України слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

Згідно з частиною 5 статті 214 КПК України до Єдиного реєстру досудових розслідувань вносяться відомості про:

- 1) дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

- 2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника;

- 3) інше джерело, з якого виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;

- 4) короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела;

5) попередня правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

б) прізвище, ім'я, по батькові та посада службової особи, яка внесла відомості до реєстру, а також слідчого, прокурора, який вніс відомості до реєстру та/або розпочав досудове розслідування;

7) інші обставини, передбачені положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань.

Посилання судді Невоїта П.С. в ухвалі від 07 листопада 2014 року на відсутність достатніх даних про наявність ознак кримінально-карного діяння не відповідають вимогам статті 214 КПК України, оскільки ці дані встановлюються слідчим вже після внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей за заявою про можливе вчинення кримінального правопорушення.

Суддя Невоїт П.С., порушивши вимоги статті 214 КПК України, відмовив ОСОБА_1 у задоволенні його скарги від 24 жовтня 2014 року на протиправну бездіяльність прокурора Шевченківського району міста Львова Голоюха В.І. щодо невнесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань про кримінальне правопорушення за заявою від 07 липня 2014 року, чим унеможливив здійснення досудового розслідування за його заявою про вчинення кримінального правопорушення.

З ухвали слідчого судді Шевченківського районного суду міста Львова Невоїта П.С. від 07 листопада 2014 року також вбачається таке: «З оглянутих у суді матеріалів висновку за зверненням гр. ОСОБА_1 (ЖЕО № 9843 від 12 вересня 2014 року) судом встановлено, що з пояснень доньки ОСОБА_1 ОСОБА_3 обставини, викладені у скарзі, не підтверджуються.

До того ж суб'єктом злочину, передбаченого статтею 304 КК України, є неповнолітня особа, а станом на час прийняття рішення, яке оскаржує заявник, ОСОБА_3 є вже повнолітньою».

З ухвали слідчого судді Шевченківського районного суду міста Львова Кавацюк В.І. від 19 грудня 2014 року вбачається таке: «В ході судового розгляду заявником скарги ОСОБА_1 було подано заяву його доньки ОСОБА_3, в якій вона зазначила про те, що надані нею пояснення в Шевченківському РВ ЛМУ ГУ МВС України у Львівській області не відповідають дійсності, оскільки були надані під психологічним тиском працівників міліції та ОСОБА_2».

Таким чином, суддею Невоїтом П.С. на стадії внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань заяви про вчинення кримінального правопорушення визнано, що в діях особи, стосовно якої подано заяву про вчинення кримінального правопорушення, немає складу злочину, передбаченого статтею 304 КК України (втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність).

Таке непроцесуальне «амністування» особи, стосовно якої подано заяву про вчинення кримінального правопорушення, свідчить про недотримання

суддею Невоїтом П.С. вимог закону. Такі дії судді порочать звання судді, підривають авторитет правосуддя та вказують про порушення суддею Невоїтом П.С. присяги судді.

Згідно зі статтею 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддя присягає об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно та справедливо здійснювати правосуддя, підкоряючись лише закону та керуючись принципом верховенства права, чесно і сумлінно виконувати обов'язки судді, дотримуватися морально-етичних принципів поведінки судді, не вчиняти дій, що порочать звання судді та принижують авторитет судової влади.

Відповідно до частини 2 статті 32 Закону України «Про Вищу раду юстиції» порушенням суддею присяги також є вчинення ним дій, що порочать звання судді і можуть викликати сумніви у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, у чесності та непідкупності судових органів.

Нехтування правами особи, визначеними частиною 3 статті 306 КПК України свідчать про нездійснення суддею правосуддя об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно та справедливо, підкоряючись лише закону як це передбачає стаття 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Відповідно до частини 5 статті 87 Закону за наслідками дисциплінарного провадження Вища кваліфікаційна комісія суддів України може прийняти рішення про направлення рекомендації до Вищої ради юстиції для вирішення питання щодо внесення подання про звільнення судді з посади за наявності для цього підстав.

Відповідно до частини 2 статті 105 Закону факти, які свідчать про порушення суддею присяги, мають бути встановлені Вищою кваліфікаційною комісією суддів України або Вищою радою юстиції.

Комісія враховує характер дій судді Невоїта П.С. щодо несумлінного виконання ним обов'язків судді, наслідки таких дій та особу судді.

З урахуванням зазначених в характеристиці Невоїта П.С. позитивних даних про професійну компетентність, тривалий досвід роботи на посаді судді, більше семи років, свідчить не про помилку в застосуванні закону, як зазначив суддя Невоїт П.С. на засіданні Комісії, а про істотне порушення ним норм процесуального права при здійсненні правосуддя, що пов'язані з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом.

Під час розгляду скарги ОСОБА_1 суддею не виконано, передбачених статтею 54 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року, обов'язків справедливо та безсторонньо розглядати і вирішувати справи відповідно до закону з дотриманням засад і правил судочинства, додержуватися присяги судді.

Оцінюючи в сукупності факти та обставини, встановлені за результатами дисциплінарного провадження, з огляду на положення статті 55 Закону і статті 32 Закону України «Про Вищу раду юстиції», Комісія дійшла висновку, що суддею Шевченківського районного суду міста Львова Невоїтом П.С. вчинено

дії, що порочать звання судді, викликають сумнів у його об'єктивності, неупередженості та принижують авторитет судової влади.

Крім того, Комісія враховує, що строки, передбачені для здійснення дисциплінарного провадження, і строки для застосування дисциплінарного стягнення (строки давності) не ідентичні. У період з 27 лютого 2015 року до 28 березня 2015 року такий вид дисциплінарного стягнення, як звільнення судді з посади з підстав порушення присяги, ще не був імплементований у перелік дисциплінарних стягнень, тому строки провадження щодо звільнення судді за порушення присяги не були строками для застосування дисциплінарного стягнення. У цей період відповідно до статті 88 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» до суддів можна було застосувати тільки дисциплінарне стягнення у виді догани. Інших видів дисциплінарних стягнень Закон України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, яка діяла на той час, не передбачав.

Узгодження строків дисциплінарного провадження щодо звільнення судді за порушення присяги відповідно до статті 32 Закону України «Про Вищу раду юстиції» у редакції, яка набула чинності 27 лютого 2015 року, зі строками для застосування дисциплінарного стягнення у виді звільнення судді з посади з підстав порушення присяги відбулось з набранням чинності змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд», який з 28 березня 2015 року запровадив строк давності притягнення судді до дисциплінарної відповідальності у вигляді звільнення за порушення присяги. Тобто законодавче закріплення звільнення судді за порушення присяги як виду дисциплінарного стягнення та встановлення трирічного строку давності притягнення до дисциплінарної відповідальності відбулось одночасно і набрало чинності з 28 березня 2015 року.

Відповідно до частини 4 статті 96 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше трьох років із дня вчинення проступку без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці.

Строк накладання дисциплінарного стягнення, встановлений у частині 4 статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року, до звільнення за порушення присяги не застосовувався і звільнення судді за порушення присяги не було обмежено в часі.

Комісія при розгляді дисциплінарної справи керується статтею 58 Конституції України, відповідно до якої закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії у часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

У Рішенні Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Національного банку України щодо офіційного тлумачення положення частини 1 статті 58 Конституції України (справа про зворотню дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) від 9 лютого 1999 року № 1-

рп/99 (пункт 2) зазначено, що Конституція України, закріпивши частиною 1 статті 58 положення щодо неприпустимості зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів, водночас передбачає їх зворотню дію в часі у випадках, коли вони пом'якшують або скасовують юридичну відповідальність особи, що є загальною визначеною принципом права.

Тобто щодо юридичної відповідальності застосовується новий закон чи інший нормативно-правовий акт, що пом'якшує або скасовує відповідальність особи за вчинене правопорушення під час дії нормативно-правового акта, яким визначались поняття правопорушення і відповідальність за нього. Відповідальність можлива лише за наявності в законі чи іншому нормативно-правовому акті визначення правопорушення, за яке така юридична відповідальність особи передбачена, і яка може реалізовуватись у формі примусу з боку уповноваженого державою органу.

Встановлення строку притягнення до юридичної відповідальності означає неможливість реалізації відповідальності у формі примусу зі впливом цього строку.

Оскільки Закон України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року не передбачав строку застосування до судді направлення рекомендації до Вищої ради юстиції для вирішення питання щодо внесення подання про його звільнення з посади судді за порушення присяги (не було обмежено в часі).

Комісія вважає за необхідне, виходячи з засад визначених статтею 58 Конституції України прийняти стосовно судді Невойта П.С. рішення про направлення рекомендації до Вищої ради юстиції для вирішення питання щодо внесення подання про його звільнення з посади судді за порушення присяги у межах трирічного строку визначеного частиною 4 статті 96 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд».

Згідно з пунктом 5 частини 5 статті 126 Конституції України суддя звільняється з посади органом, що його обрав або призначив, у разі, зокрема порушення суддею присяги.

За правилами частини 1 статті 32 Закону України «Про Вищу раду юстиції» питання про звільнення судді з підстав, передбачених пунктами 4-6 частини 5 статті 126 Конституції України (порушення суддею вимог щодо несумісності, порушення суддею присяги, набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього), Вища рада юстиції розглядає після надання Вищою кваліфікаційною комісією суддів України відповідного висновку або за власною ініціативою.

Зважаючи на викладені обставини, на підставі статті 32 Закону України «Про Вищу раду юстиції», статей 87, 105 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» зазначений висновок Вищої кваліфікаційної комісії суддів України підлягає направленню до Вищої ради юстиції з рекомендацією розглянути питання про звільнення судді Невойта П.С. з посади судді Шевченківського районного суду міста Львова за порушення присяги.

Керуючись статтями 83-89, 105 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції 2010 року, статтями 93-95, 101, 108 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статті 32 Закону України «Про Вищу раду юстиції», Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі дисциплінарної палати

вирішила:

направити рекомендацію до Вищої ради юстиції для вирішення питання щодо внесення подання про звільнення судді Шевченківського районного суду міста Львова Невойта Петра Селівестровича з підстав, передбачених пунктом 5 частини 5 статті 126 Конституції України (за порушення присяги).

Члени палати:

А.О. Заріцька

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

С.М. Прилипко